

NU OP VROUW.NL
Wendy (41) is uitbehandeld

DIT WEEKEND IN VROUW MAGAZINE
Mode à la Charlie's Angels

STILLE TREINPERRONS, DONKERE STRATEN EN GROEPJES SISSSENDE JONGEMANNEN

Vrouwen voelen zich onveilig op straat

'Ik werd omsingeld door een groepje jongens'

's Avonds het OV vermijden, de adem inhouden als je op straat een groepje jongemannen passeert en altijd een sleutelbos of busje haarspray in de hand om je te 'wapenen' tegen plotseling gevaar: voor een aanzienlijk deel van de Nederlandse vrouwen is dit de dagelijkse realiteit geworden. 44% voelt zich regelmatig tot altijd onveilig in de openbare ruimte, vooral 's avonds.

door Marion van Es

FOTO HOLLANDSE HOOGTE

Dit blijkt uit een peiling onder ruim 1000 lezeressen van VROUW.nl. Gelukkig gaat de meerderheid over het algemeen wel met een gerust hart over straat. 10% voelt zich nooit onveilig en 46% slechts een heel enkele keer. De overige groep geeft aan onder diverse omstandigheden angstig te zijn. Van de vrouwen die gebruikmaken van het openbaar vervoer, voelt 85% zich daar weleens onveilig. Bij 2 op de 3 blijft dit beperkt tot een enkele keer, 1 op de 3 zegt dit gevoel regelmatig tot altijd te hebben. Trein en metro worden het meest als onveilig bestempeld, mogelijk omdat de bestuurder hier niet zichtbaar is. Gebrek aan overtuigend argument voor het onveilige gevoel. Ook dat het erg stil is op de perrons of bij de haltes, wordt door 36% als oorzaak gegeven. Veel vrouwen gaan bewust in het drukke gedeelte van de coupé zitten en stellen iemand op de hoogte waar ze zijn en hoe laat ze aankomen. 44% probeert 's avonds het OV helemaal te vermijden. Bijna 2 op de 3 vrouwelijke

OV-reizigers is weleens lastiggevallen. Een derde daarvan noemt het vooral onschuldige, de overige groep heeft het als zeer vervelend tot traumatisch (7%) ervaren. Veel vrouwen vertellen over mannen die hen – of zichzelf – betastten. „Ik sliep en voelde wat tegen mijn been duwen, dat bleek de voet te zijn van een meneer die me aankeek en zichzelf zat te bevredigen”, zegt iemand. En een ander: „Hij ging tegenover me zitten, boog naar voren, haalde een groot mes tevoorschijn en ging daarmee zijn nagels schoonmaken.” Veel vrouwen durfden niets te doen, wachtten tot ze konden uitstappen of sloten zich op in het toilet. Anderen ondernamen actie. „Ik ben een vrouw met volle borsten en iemand in de trein wilde de voelen of ze echt waren. Ik heb hem bewusteloos gempet, wist niet dat ik zo hard kon slaan!”

AANSTEKER
Een ander zegt: „Twee jongens met bontkragen probeerden met een aansteker de haren van een dame aan te steken. Toen ik het voor haar opnam, richtten ze zich op mij. Toen ze mij een klap gaven, heb ik teruggempet. Andere omstanders deden niets.” Gelukkig konden sommige vrouwen wel op hulp rekenen. „Ik werd in de bus door een man bestast. Ik bevroor, niemand zag of deed iets.

Tot de buschauffeur het in zijn spiegel zag en hem de bus uitschreeuwde.” Nog een vrouw op haar weg naar huis achtervolgd door een man uit de trein: „Uiteindelijk heb ik bij vreemde mensen aangebeld, die me naar huis hebben gebracht. De politie wilde niet komen, omdat er niets was gebeurd.”

IN NATURA BETALEN
Van de vrouwen die weleens een taxi of Uber nemen, voelt 43% zich daar weleens onveilig: met name omdat je niet zomaar uit de auto kunt als je dat nodig is, en omdat de meeste taxichauffeurs mannen zijn. 1 op de 5 is weleens lastiggevallen in een taxi of Uber. Meerdere vrouwen werd gezegd dat ze ook in natura mochten beta-

len. „De taxichauffeur vroeg of hij me naar binnen mocht begeleiden”, vertelt een lezeres. „Hij zei dat hij mijn koffer in de slaapkamer wilde zetten, maar dat hij liever mij wilde uitpakken.” Een ander vond het al vreemd dat de chauffeur van de rolstoel-taxi eerst alle andere passagiers naar huis bracht, terwijl zij het dichtstbij woonde... „Toen we alleen waren, kwam de aap uit de mouw. Ik heb heel hard op het raam geslagen en geschreeuwd dat ik hem zou aangeven. Gelukkig stopte hij, want ik kon niet vluchten: mijn rolstoel stond achterin.” Van de groep die zich weleens onveilig voelt in een taxi, zegt 1 op de 10 indien mogelijk naar een vrouwelijke chauffeur te vragen.

En 29% gaat bewust achterin zitten in plaats van op de passagiersstoel. In je eentje over straat lopen doet een deel van de vrouwen ook niet graag, met name als het donker is. 45% voelt zich een heel enkele keer onveilig, 21% regelmatig en 18% altijd 's avonds laat. Een minderheid van 6% is ook overdag altijd bang op straat.

GEBREK AAN TOEZICHT
Als redenen voor het onveilige gevoel wordt vooral het gebrek aan toezicht en politie op straat genoemd. 28% voelt zich onveilig door groepjes mannen die op de route staan. Dat je als vrouw regelmatig wordt nagefloten, nagesist of nageroept, is voor ongeveer 32% van de vrouwen reden om zich niet senang te voelen. Overigens vindt lang niet iedereen dit nafluiten een probleem: van de vrouwen die dit weleens overkomt (87%), zegt 22% dat het ze niet uitmaakt en 34% vindt het zelfs leuk – mits het op een positieve manier gebeurt. De rest waardeert het dus niet en vindt het intimiderend of beangstigend. Van de vrouwen die de enquête invulden, is 75% weleens lastiggevallen op straat. Van deze groep heeft het om een mes of ander scherp voorwerp en bij 8% om pepperspray. „Als ik anoniem blijf, wil ik wel zeggen dat ik soms een boksbeugel met uitklapbaar mes bij me draag, puur om mezelf te kunnen verdedigen.” zegt een vrouw.

'Hij wilde voelen of mijn borsten echt waren'

dig voorval. De verhalen verschillen van mannen die op intimiderende wijze een gesprek aanknopen en schelden met 'hoer' of 'kech' tot potloodventers, aanrandingen en overvallen. Opvallend veel vrouwen reppen over mannen van buitenlandse afkomst. „Een groep van ongeveer zes jongemannen 'met lichtgetint uiterlijk' bleef mij achtervolgen”, zegt een lezeres. Het was donker en stil in de stad, ik voelde me heel onveilig. Bij de eerste mogelijkheid ben ik ergens naar binnen gegaan.”

HAND OP KETTINGSLOT
Een ander werd op de fiets omsingeld door een groepje van zes. „Ze riepen dingen in een taal die ik niet verstond. Ik heb geen woord gezegd en ben stug doorgefietst. Ik had mijn hand al op het kettingslot dat uit voorzorg altijd om mijn

stuur hangt. Gelukkig dropen ze – onder luid gejoel – af.” Sommige vrouwen wisten zichzelf uit de situatie te redden. „Een buitenlandse man spuugde mij tweemaal in het gezicht”, zegt een vrouw. „Hoewel ik de 70 al was gepasseerd, heb ik hem aangevallen en waarschijnlijk verwond. Hij liep tenminste hinkend weg.” Een andere lezeres vertelt dat ze na een avondje stappen eerder naar huis ging dan haar vriendinnen. „Ik dacht dat ik dat stukje van tien minuten wel alleen kon lopen, maar niet dus. Een onbekende man kwam naast me lopen en wilde dat ik met hem en zijn vrienden meerging. Toen ik zei dat ik geen interesse had, pakte hij mijn arm beet. Ik was bang dat ik het fysiek niet zou winnen in een gevecht en kon op hoge hakken ook niet snel weggrennen. Gelukkig herinnerde ik me iets over jezelf heel zwaar maken. Ik ben als een zoutzak op de grond gaan zitten. Hij heeft nog geprobeerd me overeind te krijgen, maar gaf uiteindelijk op. 42% neemt weleens bewust een andere route om zich veiliger te voelen, ook als die langer is. 35% houdt haar telefoon in de hand of doet alsof ze iemand aan de lijn heeft. En 37% probeert te vermijden dat ze 's avonds in haar eentje over straat loopt en pakt liever de auto, fiets of het OV.

42% heeft weleens een afspraak afgezegd omdat ze zich zorgen maakte of ze wel op een veilige manier thuis kon komen, 10% doet dat zelfs regelmatig. Van de vrouwen met een relatie, vraagt ruim de helft uit veiligheidsoverwegingen weleens of haar partner haar komt ophalen.

HOGERE STRAFFEN
Om te zorgen dat vrouwen zich veiliger kunnen voelen in de openbare ruimte, zijn volgens de deelnemers aan de enquête tal van oplossingen. Maar liefst 70% van de vrouwen wil meer toezicht op straat (politie, boas), 49% wenst meer camerabewaking en 54% vraagt om betere verlichting. Ook denkt 44% dat een verbod op straatintimidatie (mits ook gehandhaafd) verschil kan maken en 67% gelooft dat Nederland veiliger zou worden als de straffen op aanranding en verkrachting verhoogd worden. Een overgrote meerderheid van 88% vindt deze straffen te laag.

Toch geeft een deel aan dat de oplossing bij de mannen ligt. „Alles begint bij de opvoeding”, zegt iemand. „Start al op de basisschool met lesgeven in goede manieren en respectvol gedrag naar vrouwen. En stuur de jongemannen die dat nog niet hebben begrepen naar heropvoedingskampen.”

NEE IS NEE?

Opvallend is dat lang niet alle vrouwen duidelijk durven te zeggen dat ze ergens niet van gediend zijn. Als ze worden aangesproken door een man en zich daarbij onveilig voelen, laat 80% luid en duidelijk weten dat ze niet op die aandacht zitten te wachten. De overige 20% kapt het gesprek niet af, uit angst voor escalatie of omdat ze beleefd willen blijven. Gaat iemand nog verder, bijvoorbeeld door een arm om haar heen te slaan of een tik op de billen te geven, dan durft 76% daar iets van te zeggen. Bijna een kwart laat het dus gebeuren, vooral uit angst voor escalatie. En hoewel we meestal vinden dat een kort rokje nooit een excuus mag zijn om ongewenst aangesproken of aangeraakt te worden, zegt 18% van de vrouwen uit veiligheidsoverwegingen bewust niet voor sexy kleding te kiezen en 34% zegt hier onbewust rekening mee te houden.

OMSTANDERS DOEN WEINIG

Vechten, vluchten of bevriezen? De meeste vrouwen die zijn lastiggevalen in de openbare ruimte hadden optie twee als reactie: zij maakten zich zo snel mogelijk uit de voeten. Van omstanders kregen zij over het algemeen weinig hulp. In veel gevallen was er ook niemand in de buurt. Maar als er wel mensen waren die het zagen gebeuren, werd er slechts bij 17% van de gevallen in het OV ingegrepen. Op straat was dit 23%. Zou je zelf ingrijpen als je ziet dat een andere vrouw wordt lastiggevalen? 'Ja', zegt 80%, al doet de overgrote meerderheid dit alleen op een manier waarop haar eigen veiligheid niet in het geding komt. 11% zegt dat ze helemaal niets durft te doen.

COLUMN

CATHERINE KEYL

Hongkong

Vorige week was ik in Hongkong en iedereen stelde me dezelfde vraag: 'Heb je nog wat gemerkt van de relletjes?'. Ja, dat heb ik. Ik ga het uitgebreid vertellen. Dertig jaar geleden was ik voor het laatst in Hongkong: een klein Engels residu van een koloniale tijd. Toen ging iedereen erheen om te shoppen, want alles was er goedkoper, zeker als je bijvoorbeeld designerkleding zocht of dure horloges. Niets van dat al in 2020. De prijzen zijn hoog. Het aantal *shoppingmalls* (ik gebruik hier niet het woord winkelcentrum, want dan zou er zomaar een supermarkt in kunnen zitten) is ongetroffen groot. De meesten zijn verbonden met overdekte loopbruggen over de autowegen. In elke *mall* zit een winkel van Louis Vuitton, Gucci of Prada. Onbegrijpelijk dat ze zoveel dezelfde winkels hebben, maar van de week werd dat ook bekend dat Louis Vuitton als eerste luxemerke winkel gaat sluiten vanwege de rellen. Als ik over een loopbrug van de ene naar de andere *mall* wandel, zie ik een grote groep mensen dezelfde kant uit staren. De oproerpolitie is uitgerukt voor een demonstratie. Geen prettige mannen, zo te zien. Tot de tanden bewapend. Naast me staat een winkelier.

'Zakendoen met Chinezen? Jullie zijn zo naïef'

„Ze moeten ophouden met die demonstraties”, zegt hij. 'Mijn omzet dendert omlaag. Waarom is dit nodig?' Later heb ik een afspraak in de lounge van het Mandarin Oriental Hotel. Er staat een vredige, schitterend aangeklede kerstboom. Ik wacht op vrienden met wie ik zal gaan eten. Er komt een buitengewoon mooi geklede Chinese vrouw binnen. Ze gaat naast me zitten. Jimmy Choo's aan haar ranke voeten. Zo'n rijke mevrouw zal ook wel tegen de demonstraties zijn, denk ik zo. We raken aan de praat. 'Erg hè, die demonstraties', probeer ik. 'Hoe komt u erbij?', zegt ze. 'Ik ben zo blij dat die studenten volhouden! Ik ben geboren en getogen in Hongkong, ik spreek Chinees, dus ik weet wat er daar in China allemaal aan de hand is. Denkt u nou echt dat wij onderdrukt willen worden, dat wij onze vrijheid van meningsuiting op willen geven? Ik ben trots op die studenten die zich niet willen laten runderen door Beijing!' 'Gek, in Europa en de VS doen we toch graag zaken met de Chinezen...'. zegt ik. 'Ja, omdat ze daar geld verdienen belangrijker vinden dan vrijheid van meningsuiting. Laat me u één les leren: zakendoen met Chinezen gaat als volgt: ze geven je met de ene hand een roos en met de andere een machinegeweer. Hou dat goed in de gaten. Jullie zijn allemaal naïef.' Net weer gehoord dat de halve Amsterdamse binnenstad van Chinezen is, en dat Alibaba één van de grootste webwinkels ter wereld is. Misschien moeten we daar toch eens over na gaan denken?

WWW.CATHERINE.NL